

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zemstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
izozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Po zagrebških dnevih

Hrvati in Slovenci, ki so se bili te dni zbrali v Zagrebu, da izpričajo svojo katoliško vero, so se vrtili poživljeni in okrepljeni v svoje domove. Kdor je videl množice v evharističnem spredu, radostno vtopljene v molitev brezmejnega češčenja, ta je občutil, da je ta vera pristna in globoka, da je neposreden izraz duševnega razpoloženja našega ljudstva. To je narod, kakršen je v resnici, ko se skozi čad njegovih slabosti in zlih nagnjenj v prazničnem sijju zasveti njegova lepa duša. V tem oziru so take verske manifestacije, kakor so evharistični kongresi, med drugim tudi mogočna izpoved temeljne katoliške resnice, da je po izvirnem grehu in njegovih posledicah naša narava v svoji bistvenosti dobroti samó ranjena, nikakor pa ne uničena.

Iz tega je vedno sledil in sledi še danes tisti optimizem, ki je še vsakega pravega katolika in vsak katoliški narod obvaroval pred topo neaktivnostjo spričo fatalnega poteka zgodovinskih dogodkov in usodne teže okoliščin, v katerih se mnogo-krat brez lastne krivde in volje nahajamo. Dočim se v takih slučajih človek brez vere v neizogibno končno uveljavljanje Dobrega slepo uda v brezmiselno usodo, ki nas drug drugega veže med seboj nad brezdnom ničla, — pa katoličan kljub največji ponižnosti pred nedoumljivimi ukrepi Boga krepko stoji v borbi za uresničenje njegovega zamisla na zemlji. Zato nobena zla usoda katolika ne more streči in ga še tako neugodne okoliščine ne morejo odvrniti od pogumnega prizadevanja za zmago resnice nad zmoto, pravice nad krivico, ljubezni nad sovraštvom in sebičnostjo. In dočim vidimo modernega človeka, kako se je, čim bolj je izgubil vero v kakršenkoli idealni pomen in namen bitja sploh, tem bolj vrgele v mrzlično delavnost na vseh področjih, ne da bi ji vedel drugega smotra kakor svoje minljivo blagostanje na zemlji — išče katoličan vsaki svoji aktivnosti bodisi v družini bodisi v narodu in državi utemeljitve v religioznem etosu, pospešujoč vse, kar je dobro, kar božjemu zakonu odgovarja, kar v končnem rezultatu in soglasju večnemu blagru duše služi; odklanjajoč vse, kar božji volji nasprotuje in odrešenje človeka in narodnega občestva preprečuje.

Iz tega optimizma katoliške miselnosti izvira čustvo iskrene radosti, ki duše vernika ne zapusti tudi ne v časih najhujših preizkušenj in trpljenja. Ena v vitalnem smislu najbolj strastnih, kakor iz same zemlje, mesa in krvi zgetenih pa obenem z najostrejšim intelektom obdarjenih žena našega časa — slavna pisateljica, ki v strašnih borbah svojih junakov in junakinj s sló in divjostjo lastne nature opisuje svoje lastne duševne konflikte — pravi, da za njo katoličanstvo sploh samo notranja radost pomeni. Vsak, ki je vero svojih mladih let izgubil, pa se zopet do nje prebora nazaj, je to na sebi z vso močjo izkusil. Izven katolicizma ni ne posamezniku ne narodu resničnega veselja duše, bodrosti in vedrosti pa tiste sigurnosti, ki se, čakajoč boljših časov, tiho smehlja ogromnim, časih demoničnim napotim tistih, ki bi radi kraljestvo božje na zemlji podrl.

Ta radost neomajne vere je sijala iz oči tudi udeležencem našega evharističnega kongresa. Vera našega ljudstva je kljub tej ali oni slabosti živa, mu je še vedno najdražje, kar ima; katoliška vera je prava essentia življenja slovenskega in hrvaškega ljudstva! In ker je živa, ker je to ljudstvo tako prepreno za njo, ker mu pomeni resnično in najvišjo njegovo vrednoto, zato bo, dokler bo katoliški veri ostalo tako zvesto kakor je ostalo dozdaj, vedno živelo v trdnem in radostnem prepričanju, da je nad njim Oče, ki ga nikoli ne bo zapustil. Katoliška vera v bridkosti in trpljenju daje pogum in moč prenašanja, v srečnih časih pa čustvo prave mere, da moč in slava človeka ne premotita k krivičnim dejanjem, k samooboževanju in prevzetju.

Katolicizem kot vera v Evharistijo, ki je vsa dar, vsa žrtev in ljubezen, najbolj omogočuje tudi soživljenje v miru in slogi, ki sta naravni družici notranje radosti. Katoliško občestvo je vzor vsakega drugega občestva med ljudmi na zemlji, kjer je treba spraviti v soglasje najrazličnejše naravne darove, zmoglosti in stremjenja posameznih delov, ne da bi se žalila pravica nikogar. Zato je treba naravnost vsegamogočne ljubezni, ogromnih moralnih sil in razumevanja drug drugega, kakor more izvržiti le iz duše, prežete ljubezni do Boga, Kristusa in njegovega mističnega telesa na zemlji, ki je vse izveličujoče se človeštvo.

Optimizem mišljenja, radost srca in pogum, pa mlr in sloga, potrebna medsebojnemu življenju naroda, države, človeštva: to je, kar naj bi vsaka naša katoliška prireditelj, kar naj bi tudi minuli evharistični kongres v Zagrebu okreplil v naših dušah, v naši skupni veliki in lepi jugoslovanski domovini, med vsemi brati enega rodu!

Najveličastnejša evharistična proslavitev

Prilavljani odbor evharističnega kongresa s prevzvišenim gosp. škofom Premusom.

Nedelja, zadnji dan evharističnega kongresa, je bila priča najveličastnejše verske manifestacije, ki se je sploh kdaj izvršila v naši državi. Pričakovanja tudi največjih optimistov so bila daleko nadkriljena. Predvsem je bilo vreme sijajno. Prejšnje dni je dež nekoliko oviral dotok ljudskih množic, ki pa je bil itak v glavnem preračunjen na nedeljo. V soboto popoldan se je zjasnilo. Nekoliko hladen, toda veder in jasen večer je zrl valoviti po mestu deset tisočglave množice, prelivačice se v pestrih narodnih barvah, očarujoč tujca in domačina s svojo slikovito raznolikostjo in veseljem razpoloženjem.

Večerna iluminacija je bila silno posrečena. Toda le en del ljudstva je šel k počitku. Sicer pa so bile vse cerkve vso noč nabitó polne, kjer so pobožni verniki premolili in prepeli pred najsvetejšim vse ure tja do jutra.

Ob prvem jutranjem soncu so že pričeli prihajati okoličani v mesto. Spočetka v malih skupinah, nato pa vedno več in več. Okrog osmih je bilo opaziti po vseh glavnih cestah, ki vodijo v Zagreb, dolge procesije vernikov, ki so z banderi in križi hiteli, spremljani od duhovščine, da se poklonijo svojem evharističnemu Kralju. Splošna sodbá, da je bilo v nedeljo v Zagrebu preko 200.000 vernikov-tujcev, čisto gotovo ni pretirana. Zagreb, tako trdijo, še nikdar ni videl tolikih množic ljudstva, ki je nosil posebno izrazitost in povdarek v dejstvu, da so bile zastopane vse pokrajine, kjer žive katoliški Hrvati. Gotovo je, da je Zagreb ta dan popolnoma izgubil svoj običajni kolorit. Množice kmečkega ljudstva so ga preplavile in valovile ves dan kakor ogromno morje.

Pontifikalna sv. maša na Jelačičevem trgu

Ob osmih je bil velikanski Jelačičev trg dejansko že napolnjen. Odstranili so iz trga vso šaro, ki je sicer značilna za tržišče. Iznad morja stotisočglave množice sta se dvigala le Jelačičev spomenik in pa oder, na katerem je bil pripravljen altar za najsvetejšo daritev. Ves tramvajski promet je bil seveda za par ur

ustavljen, ker so množice, ki niso našle prostora na trgu, ostale globoko po dovodnih ulicah, ki se stekajo proti trgu.

Malo pred 9. uro je prišel celokupen episkopat na tribuno z dr. Bauerjem na čelu. Takoj nato se je pričela sv. maša, ki jo je odslužil papežev delegat, msgr. Pelegrinetti. Tik ob altarju so stali zastopniki oblasti: zastopnik kraljeve vlade minister dr. Srskić in načelnik kat. oddelka dr. Čičić, dalje savski ban dr. Šilović, načelnik banske uprave dr. Hadži, rektor zagrebske univerze dr. Belobrk, župan zagrebski dr. Srkalj v krogu občinskih svetnikov, nato pa številni zastopniki in deputacije Zagreba ter raznih katoliških organizacij.

Veliko pozornost so vzbudili Slovenci, ki so kompaktno prikorakali z godbo na čelu.

Sv. maši je ljudstvo prisostvovalo z iskreno pobožnostjo. Kljub temu, da je solnce prav toplo sijalo, se ni zgodil nikak resnejši incident oslabelosti. Videti je bilo, da je to krepko, zdravo kmetijsko ljudstvo, ki je vajeno solnca in vročine. Med sv. mašo je močan pevski zbor pel mašne pesmi, pri bolj znanih pa je pomagalo vse ljudstvo. Pesem vernega ljudstva je šla preko trga in ulic kakor šumenje morja.

Govor nadškofa dr. Bauerja

Med sv. mašo je imel nadškof dr. Bauer krasen cerkven govor, v katerem je poudaril v glavnem sledeče misli: Sv. Janez je videl v Skrivnem razodetju čudovit prizor, ko se tisoči in tisoči klanjajo božjemu Jagnjetu. Danes zrem pred seboj podobno sliko. Tisoči vernega ljudstva se klanjajo svojem Bogu, skritemu v presveti Evharistiji. Za nas je to velika skrivnost, ki je ne moremo doumeti s svojim razumom. Nato je nadškof naglašal, da je hrvaško ljudstvo v krilu najmočnejše organizacije sveta, svete katoliške Cerkve, katoliški Cerkvi in veri se morajo Hrvati zahvaliti, da so skozi 1000 let očuvali in izgradili do tolike višine svojo kulturo. V svojem nadaljnjem govoru je dr. Bauer poudarjal, da bodo Hrvati

tudi v bodoče ostali zvesti svoji veri in verno udani Kralju kraljev, Kristusu v presv. zakramentu. Hočejo, da se v tem pravcu vzgaja tudi mladina, da bo zvesta svojem Bogu. Evharistija je poročstvo cerkvenega edinstva in daje moč in življenje ne le narodom ampak tudi državam. Poznano je človeško stremljenje, da se zediní in združi z najpopolnejšim, najbolj dovršenim, to je z Bogom. Toda edino sredstvo, da dosežemo ta cilj, je podano od Boga samega, to je sv. Evharistija. Treba je, da se bližamo temu živemu vlecu nadnaravnega življenja. Rusija nas uči, kako daleč morejo zavesti v propast narod brezvestni voditelji. Zato pa hočemo Hrvati ostati zvesti veri in sveti Evharistiji.

Koncem sv. maše je papežev nuncij podelil papežev blagoslov. S tem je bila dopolnjená svečanost zaključena, a le počasi so se razhajale velike množice ljudstva, da se okrepijo in pripravijo za popoldansko procesijo.

Veličastna procesija

Popoldanska procesija, ki se je pričela okrog 3 pomikati z Jelačičevega trga, je prav tako preslegla vsa pričakovanja. Bila je izvrstno pripravljena in dobro organizirana, kar pri tolikih masah pomenja vse. Živ kordon ljudstva ob obeh straneh cest in trgov, kjer se je procesija pomikala, je bil tako tesno nabit gledalcev, da je bilo le težko zapustiti ali izmenjati enkrat pridobljeno mesto. Zagrebčani so skoraj brez izjeme okrasili okna in balkone s preprogrami in rožami. Po večini oken so tudi gorele sveče. Seveda so bila tudi vsa okna ob cestah, kjer se je procesija vrtila, nabitó zasedena gledalcev, ne samo stanovalcev, ampak tudi njihovih znancev in prijateljev, ki so hoteli videti veličastno versko manifestacijo.

Kaj naj rečemo o procesiji sami? Predvsem je moral vsak izmed gledalcev — na 150.000 cenijo samo število gledalcev — dobiti vtis, da te ogromne mase predvsem kmečkega ljudstva, ki se je v deseterostopih in petnajstostopih dve dolgi uri neprestano valila mimo, manifestira iz dna svoje duše za svoje versko prepričanje. Tu so bili ljudje, ki so napravili silno dolga potovanja, ki po dve in tri noči niso spali, a vendar je bilo vse tako vedro in sveže, vse najbolj dostojno in snažno, res vredno velike Evharistične manifestacije. Nikjer ni bilo videti kake utrujenosti ali neurejenosti. Krepko je korakala vrsta za vrsto, glasno pojoč cerkvene pesmi ali pa moleč rožni venec. Zelo je oživel sprevod kakih 60 godb, ki so igrale nabožne melodije.

Drugo, kar se je gledalcu vsiljevalo samo po sebi, je bil vtis, da gre pri tej procesiji res za najširše plasti tistega naroda, ki je pripravljen in zraščan z zemljo in svojo vero, in ki je eno in drugo skozi več kot tisoč let branil proti vsakomur tudi s svojo krvjo, kdor mu jih je hotel odvzeti. Treba je bilo le videti to prebogato pestrost ljudskih noš, iz katerih govori posebnost in značaj pokrajin, ki so jih zastopali, oni iz Bačke in Baranje, Slavonije, Zagorja, Like, Bosne, Dalmacije, z otokov. Vmes pa kot šopek lepa slovenska narodna noša, ki je naravno vzbujala največje zanimanje, kakor sploh oni del, kjer so v spredu korakali Slovenci, ljubljanska in mariborska škofija skupaj.

Zelo toplo so bili pozdravljeni Čehi, ki so korakali na čelu spreveda z mnogimi pestrimi narodnimi nošami. Pred Najsvetejšim so korakali škofje in višja duhovščina, potem deklice, ki so trošile rože. Pod bogatim, težkim baldahinom je nosil Najsvetejši papežev odposlanec msgr. Pelegrinetti. Takoj za nekom pa predstavniki oblasti: pravosodni minister dr. Srskić, ban dr. Šilović, načelnik banske uprave dr. Hadži, armadni poveljnik general Matić, poveljnik mesta, divizijski general Daskalović in generala Dokić in Stojčić z velikim štabom častništva. V procesiji je bil hudyse častno zastopan zagrebski občinski svet z gosp. županom dr. Srkaljem in mesno zastavo. Prav tako je bil v spredu zbor vseučiliških profesorjev z rektorjem dr. Belobrkom. Ni potreba posebej omenjati, da je bil zlasti Zagreb najštevilnejše zastopan po nešteti delegacijah, od katerih je posebno pozornost po svojem številu vzbudilo zastopstvo zagrebskih gospa, ognjegasev in huzarjev v krasni noši. Okrog 6 se je v največjem redu dovršil sprevod na Jelačičevem trgu, ki je bil topot še bolj naltlačen ljudstva kot dopoldne. Ko je stopil na oder nadškof dr. Bauer in msgr. Pelegrinetti, je nastalo navdušeno ploskanje množice.

Posvetitev Hrvatov presv. evharistiji

Po dovršeni procesiji, ko so se množice ljudstva razile po velikem Jelačičevem trgu, je nadškof dr. Ante Bauer kleče pred Najsvetejšim opravil naslednje posvetilno molitev, katero je za njim ponavljalo vse ljudstvo:

Evharistijsko Sreće Isusovo, Sreće Boga-čovjeka, Spasitelja svijeta i Kralja nad svim vladarima! Hrvatski Tvoj od priznaje, da je od Tvoje dobrote primio lijepu svoju domovinu, da se u njoj

Ogromna množica ljudstva pozdravlja navdušeno in prisrečno došle goste.

slobodan razvija Tebi na slavu i da postigne svoj vječni spas. — Dar je ljubavi Tvoje, što si ga među prvim narodima Europe pozvao u svetu katoličku Crkvu, što si ga sačuvalo od krivovjerstva i jačio, te je bio kroz stoljeća predjizidje kršćanstva. Tvojoi nauči zahvaljuje svu prosvjetu svoju, Tvojim zapovijedima svoje poštenje i napredak.

Priznavajući to mi se klanjamo Tvojoi Bozanskoj mudrosti, moći i ljubavi, kojom vladaš hrvatskim narodom iz presvetoga Sakramenta.

Znamo ipak, o Božansko Sree, da smo Te toliko puta ranili prestupajući zakon Tvoj, osobito grdnom psovkom i kletvom, pa smo zato osjetili težinu desnice Tvoje. Mi sad kao narod žalimo grijehe svoje i moleći Te za oprostjenje, svečano izjavljujemo, da ćeš Ti od sada vladati zakonom svojim u srcima našim, jezikom našim, obiteljima našim, gospodarstvom i društvima našim, u javnom i državnom životu našem.

Tebi se evo danas s nama sav hrvatski rod

Idejen pomen evharističnega kongresa

Zagreb, 18. avg. B. Evharistični kongres v Zagrebu spada med največje manifestacije katolicizma v Jugoslaviji. Ne samo po številu udeležencev, ali po odličnosti prirediteljev in sodelavcev, ali po zunanji svečanosti, ki so presegala vsa pričakovanja, ampak posebno radi tega, ker je mnogo hde razčistil, ker je definiral vlogo svete Evharistije in ž njo katoliške vere na vseh poljih, kjerkoli se udeležuje človeški razum in človeška volja, ker je z eno besedo dal edinstven idejni program, katerega se bodo katoličani v Jugoslaviji držali pri delu za svoje lastno posvečevanje kakor tudi pri kulturnem delu, ki je namenjeno posvečevanju jugoslovanskega katoliškega ljudstva. Zagrebski evharistični kongres bo za bodoča leta

zakladnica,

kamoro bomo hodili ne samo oživljati spomine na veličastne dneve, ko se je jugoslovansko katoliško ljudstvo klanjalo presv. Evharistiji, ampak zajemati ideologijo našega pokreta in apostolskega duha za notranje utrjenje našega verskega življenja.

Sprehod, če smem tako nazvati impozantna zborovanja, med kongresnimi govorniki prireditelji, kjer so nastopili najodličnejši predstavniki našega katoliškega gibanja na vseh poljih, kjer se udeležuje sila katolicizma, kjer so se podajale v koncičnih, jasnih, umstveno izbrušenih konferencah direktive za vsakega posameznika, ki hoče dejansko biti apostol katoliških nauk v Jugoslaviji, nudi še trajnejše vtise kot pester slike populističnih svečanosti, katerih se je udeležilo na stotisoče našega vernega ljudstva.

Že pozdravni govor

zagrebskega nadškofa in predsednika jugoslovanskega episkopata

dr. Ante Bauerja,

s katerim je sprejel na kolodvoru apostolskega delegata nuncija Pellegrinetti, je program, ki bi si ga morali nabiti na steno svojih domov vsi verni in samozavestni katoličani. Kaj bi bili črnogledi, kaj bi bili pesimisti, ko pa povsod prebiva naš dragi Odrašenik, ko skozi 19 sto let že kliče in vabi neprestano: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi.« Kaj bomo povešali glave, »ko je pa On naš kralj vsega, in tudi kralj naših duš in naših teles, kateremu se klanja vse, najvišja oblast in najskromnejši vernik.« To dolžnost »sprejemamo mi katoličani Jugoslavije nase, zase in za bodoče robove naše, in mi hočemo pokazati, da smo pripravljeni delati na to, da bodo Kristus in Njegova načela postala osnova našega javnega in zasebnega življenja v Jugoslaviji.«

Naš idejni program,

v predstojećih besedah tako nazorno in tako neizprosno in brezkompromisno orisan, se je v poteku zborovanj, ki so se med kongresom vršila, razširil, raztešil v detalje in apliciral na posamezna polja katoliškega udejstvovanja.

Tako je že v petek, 15. avgusta, po nadvse ganljivem skupnem obhajilu malih otročičkov, ki predstavljajo novo naraščajočo generacijo, ona, ki prihaja in ki bo v verskem pogledu, upajmo, močnejša od nas in močnejša v čednostih. Dr. Premuš, zagrebski pomožni škof, v pozdravnem govoru, ki ga je naslovil na vse udeležence v prekrasni, tradiciji polni dvorani Hrvatskega Zbora, šel v razvijanju programa dalje, ko je rekel, da je Evharistični kongres mobilizacija jugoslovanskih katoličanov — za vojsko ljubezni, s katero bodo obdajali Kristusa in njegove nauke in s katero bodo delali za posvetitev svojih in svojega bližnjega duš: »Mi hočemo, da naša sveta katoliška Cerkev vrši v naši prelepi Jugoslaviji svojo vzvišeno vlogo, mi hočemo moliti za to, moliti tudi na našega vladarja, da mu božji Odrašenik da potrebno moč in moč, da bi mogel srečno vladati nad svojimi

poslanec duhovnik Bergey,

ki je od svoje strani tako srečno in tako dopolnilno definiral idejno nalogo Evharističnega kongresa: »Med današnjim intelektualnim svetom vlada kaos, nered in revolucija, katolicizem in boljše videnje sta v neizprosni borbi. Katoliška Cerkev vstaja v tej gigantični vojski kot rešiteljica reda, kot ona stena, ob kateri se krhajo vsi človečanstvu nevarni razkrajalni poskusi.« Evharistični kongres ima torej v Jugoslaviji namen zbrati skupaj vse one, ki hočejo braniti jugoslovansko domovino pred kvarnimi tujozgodnimi vplivi.

Dvigati katoliško zavest, odgnati vsa mlačnost, zbuditi v katoliških dušah energije nadnaravnih milosti, oživet, kar je v naših dušah naj-

posvečuje kao svome Kralju i Tebi izruča sebe i sve svoje. U Tebe, koji si istina, put i život stavljamo svu nadu svoju, uvjereni, da će nas istina vjere Tvoje osloboditi, put zapovijedi Tvojih mir nam povratiti, snaga nas života Tvoja evharistijskoga preporoditi.

Molimo Te dakle, o Božanski Kralju naš, da žarkom ljubavi Srca svoga razariš srca naša te Ti ostanemo vjerni u svetoi rimokatoličkoj Crkvi. Ti nas vodi i blagoslovi, da izvršimo narodnu zadaću svoju, koju nam ljubeznom Providnošću namjenjuješ, da preko nas Ti zavladáš u srcima ostale slavenske braće naše te se svi u Tebi radujemo u sretnoi vremenitój i vječnoj domovini. Amen.

Poslije toga podijeljen je nadbiskupski blagoslov narodu i zatim je svećenstvo otpratlilo presveto otajstvo u prvostolnu crkvu, dok je ona ogromna masa svijeta zapjevala himnu, i poslije toga počela se u miru razilaziti.

lepšega, vse pa postaviti na razpolago apostolstvu katoliške Cerkve.

Polagoma je kongres začel prehajati v
detaljno diskusijo

programa, ki ga je prvi dan začrtal metropolit Hrvatske. Sedaj so sledili govori za govorom, eden lepši od drugega, vsak potreben, vsak objemajoč eno polje javnega življenja, kamor se naj unese vpliv svete Evharistije.

Dr. Bosanac, rektor višje pedagoške šole, recimo je našel za našo državo najvažnejše vprašanje, kjer ni dovoljen nikak kompromis, namreč

o potrebi verskega pouka v šolah.

»To je aksiom vsake pedagogije, najsi bo tako ali tako orijentirana. Naša mladina se mora vzgajati v moralnem duhu. Brez morale ne more biti sreče, ne osebnost ne kolektivne.« Ko je citiral francoskega pisatelja Viktor Hugo-a: »Zemlja ne more propasti, dokler stojijo na njej katedrale, božji hrami. To so naše muze, to so naše matere. Kadar se bo vera izgubila, izgubila se bo lepota. Iz visokih zvonikov dol nam zvonijo naši upi, je vsa dvorana vstala in zdelo se je, kot da je šel preko zborovalcev električen tok, ker vseh se je polastilo nepopisno navdušenje.

»Zato je popolnoma jasno,« tako je končal ta sloveči pedagog svoj evharističen govor, »zato je jasno, da boste Vi krščanski očetje in ve krščanske matere, kot ste do sedaj, tako tudi v bodočnosti

zahtevale verski pouk v šolah

kot neodhodno potrebni fundament za moralno odgojo vaše dece. Vi boste to zahtevali odločno, brez kompromisa in to z ozirom na vaše naravne in roditeljske pravice in z ozirom na notranjo ujemeljeno naravo stvari same na sebi.« Jasna beseda, jasen program. Direktive ste zahtevali, direktive imate. Kar velja za osnovne šole, velja tudi za srednje in višje šole. »Vi očetje in matere, kot do sedaj boste pazili, neizprosno in brez kompromisa, da Vam nikdo vaše otroke Kristusu ne odtuji, v tem stremeljenju ni samo potrebna moč kot taka, ali vztrajnost, potrebna je predvsem ljubezen: in necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas. V tem boju Vas bo bodrila in krepila sveta Evharistija.«

Za dr. Bosancem je govoril škof dr. Srebrnič, ki ni bil nič manj jasen: Kristus je pot, resnica in življenje.

»Zato hočemo, da vlada Bog

v dušah, v javnosti, v šolah, v zakonodavstvu in v državi. To je bil do sedaj najvišji cilj vseh evharističnih kongresov na svetu. Prosimo Boga, da bo država zgrajena na temelju pravičnosti in svobode, ki pripada po božjem zakonu in ki odgovarja narodnemu napredku.«

Popoldne so se vrstile seje številnih sekcij, kakor Tretjega reda, Marijinih kongregacij, Kato-

Slika iz zagrebskega evharističnega kongresa

I.

Zagrebski glavni kolodvor se zdi, kakor veliki magnet: s severa in juga, vzhoda in zahoda vleče nase na desetine vlakov. Ogromne množice ljudstva se izlivajo iz vagonov, polnijo peron in se gnetejo k izhodu. Tisočglave množice hite, da pridejo čimprej do cilja, da se pridružijo že došlim množicam in z njimi vred počaste Evharističnega Kralja.

Vse poti vodijo preko Jelačićevega trga do zagrebske veličastne katedrale. Kaptol zbira okrog sebe vernike iz vseh krajev prelepe naše domovine. Vsa Hrvatska je tu zbrana in tudi Slovenija je poslala častno zastopstvo. Ideja Evharističnega Kralja je združila žuljavega Primorca in Dalmatince, mkega Ličana z veselim prepevajočim Zagorcem. Tihi, v širne slavenske daljave stremeči sin Slavonije je podal roko vedremu Medjimurcu. Kralj kraljev je združil na rodni zemlji daljnega, preko velike luže bivačnega ameriškega brata z bratom gradiščanskim Hrvatom iz Burgenlanda.

Pestre množice polnijo vse glavne zagrebske ulice. Vedno več in več jih je. Prihajajo v lepih povorkah z zastavami beleč se od belih rut in belih kril. Vmes naletiš na stotine rdečih Hrvatov od Ore in Stare ter Nove Blatne. Rdeče rutice in rdečerožasti predpasniki vzbujajo pozornost gledalcev.

Šumenje in vrvenje narašča. Sredi javnega drvečih avtomobilov, sredi nervoznega zvonjenja tram-

vaj in splošnega dirindaja, se ti zdi, da stojiš v velikem vrvežu vele mesta... Zvečer zapojo vsi zagrebski zvonovi. Iz močnega božjega hrama na Kaptolu se združujejo glasovi zvona z onimi od sv. Marka, sv. Blaža, sv. Marije, Bl. Krizina, Srca Jezusovega in sv. Vincencija. Tudi zvonovi male unjatske cerkvice sv. Cirila in Metoda na Gornjem gradu ne zaostajajo. Množice, odhajajoča na svoja ležišča, se odkrivajo in glasno molijo: Ave Maria!

liških mož in Katoliških žena, karitativnih organizacij, kjer se je sestavil program za nadaljnje delovanje na podlagi osnovnih idej, katere je izkristaliziral Evharistični kongres.

Ravno tako programatičen je bil drugi dan, ko so veliki znanosti, kot je

rektor univerze dr. Belobrk

razpravljal o razmerju, ki mora obstojati med znanostjo in vero. Vera znanstva ne ovira, ona ga plodi, ker ga pred zablodami varuje. Cerkev se znanosti ni nikdar bala, ker je uverjena, da prava vera in prava znanost ne moreta nikdar druga druga nasprotovati. Ni ga znanstvenega polja, na katerem katoliška vera ne bi sodelovala na vodenem mestu, in ni je do sedaj kulturne in znanstvene institucije na svetu, ki bi po svojih koreninah ne zajemala iz zakladov prave vere.

Vseučiliški

profesor dr. Viktor Korošec

je nato obravnaval problem o sv. Evharistiji in svetovnem miru. Brez večnostne orientacije ni mogoče pravilno doumeti, še manj pa definirati in definitivno rešiti mirovnega vprašanja, to je fundamentalna črta referata mladega slovenskega učenjaka. Vsi narodi in vse države stremijo za mirom, za mirnim udejstvovanjem, za mirnim razvojem svojih gospodarskih in duševnih energij. Katoličani morajo v tem stremeljenju po svetovnem miru zavzeti ne samo svoje stališče, ampak prevzeti vodilno vlogo. Govornik je obdelal posamezne faze povojnega delovanja za mir, orisal važnost mirovnih konferenc, mednarodnih sestankov za zbližanje

Po evharističnem kongresu

Zagreb, 18. avgusta. p. Opoldne se je z belgrajskim brzovlakom odpeljal v Belgrad papeški odposlanec magr. Pellegrinetti. Na kolodvor ga je spremlil nadškof dr. Bauer. Papežev odposlanec je odpoval v spremstvu svojega tajnika Pacinina. V Belgrad se vrača po 20 dnevnem bivanju v Varaždinskih Toplicah in v Zagrebu. V dvorski čakalnici se je papeški odposlanec poslovil od članov pripravljalnega odbora. Navzoči so bili predsednik odbora škof dr. Premuš in člani odbora, odposlanec banske uprave dr. Hadži, župan dr. Srkulj in rektor univerze dr. Belobrk. Na peronu je tvorila od čakalnice do vagona špalir vrsta sester usmiljenk. Papeškemu odposlaneu je učenka 4. razreda pripravljateljice Horvatičeva poklonila šopek cvetja. V zahvalo ji je odposlanec svetega očeta daroval krasni rožni venec. Nuncij se je pristrčno

med narodi, tako je ideja papeža Benedikta XV. vendarle rodila uspehe, čeravno te delne, v osnutku Društva narodov. Evharistija je fundament svetovnega miru. Kakor smo veseli klca: po pravu do miru, tako se nam zdi potrebno, da pristavimo: po ljubezni do miru, per cruce ad lucem, per cruce ad pacem.

Ciklus govornikov je zaključil patrijarh jugoslovanskih učenjakov

monsignore Bulić,

ravnatelj državnega muzeja v Splitu in svetovno priznani arheolog. On je v svojem poetičnem jeziku opisal lepote hramov, katere je roka od Boga obdarovala umetnika postavila širom naše lepe domovine Presveti Evharistiji. Pred nami so vstajale slike cerkva, starih bazilik, romanskih katedral, mogočnih stavb iz rimskih časov, skromnejših cerkvic, videli smo spomenike evharistični ljubezni, tabernakle, monštrance, ki so zrastle na domačih tleh, katere so modelirali globoko verni umetniki davnih časov in s katerimi so se blagoslovljali v zgodovini vedno se menjajoči rodovi katoličanov gor do naše dobe.

Posamezne sekcije so popoldne zopet razvijale svoje podrobno delo.

Delo se bo seveda še nadaljevalo in prešlo bo dolgo časa, preden se bodo zbrali vsi paberki, vsi biseri naukov, katere je dal kongres in katere bo katoliški jugoslovanski svet ponel seboj v bodoča leta trdega dela za uveljavljanje katoliškega duha v zasebnem in javnem življenju. Evharistični kongres je baklja na visokem stolpu, je kres na visoki gori, kamor se bomo še dolgo ozirali za lučjo in za smernice.

poslovil od vseh navzočih in odšel s svojim tajnikom v vagon, kjer se je pojavil pri oknu. Ko je vlak odhajal, so ga navdušeno pozdravljali.

Zagreb, 18. avgusta. p. Danes so se člani katoliškega episkopata sestali na kratko konferenco. Na konferenci se je ugotovil neobičajno velik uspeh kongresa. Sprejela se je skupna poslanica, ki se bo poslala vernikom in v kateri se bode škofje zahvalili udeležencem za sodelovanje. Naglasila se bo važnost češčenja presv. Evharistije in prejetanje čim pogostejše sv. obhajila. Spomenica se bo objavila v kratkem.

Nadškof in škofje so se pričeli razhajati. Snoči je odpoval mariborski pomožni škof dr. Tomažič. Danes je odšel administrator Budanović. Opoldne je odpoval škof Gnidovec, zvečer dr. Šarić, dr. Garić, Milošević i. dr. Nadškof dr. Bauer bo odšel na daljši dopust.

Anglija zopet intervenirala v Sofiji da se onemogoči teroristična akcija makedonskih band

Belgrad, 18. avg. z. Odkrita organizirana teroristična akcija proti naši državi v Sofiji in ostalih bolgarskih krajih, ki jo tolerira Ljapčeva vlada, je dovela do ponovne tuje intervencije v Sofiji. Angleški poslanik v Sofiji Waterlov je napravil po naredbi iz Londona novo demaršo pri bolgarski vladi, ki je dokumentirana s takimi dejstvi, da jih bolgarska vlada tokrat ni mogla izigrati niti z obljubami niti z ukrepi proti macedonskim komitašem. Angleški vladi in ostalim silam je bilo na tem, da se odstrani vzrok nesoglasij med balkanskimi državami, ki jih izjavi ilegalne organizacije, za katere je nedvoumno dokazano, da so v tuji službi.

Resnost koraka poslanika Waterlova je tem večja, ker se ni zadovoljil samo s formalno demaršo pri bolgarskem zunanjem ministru, nego je takoj po tej demarši zaprosil za avdijenco pri kralju Borisu. Pri tem je ponovil vse tisto, kar je najprej povedal pri vladi. Kralja Borisa je opozoril na to, kar počenja macedonski revolucionarni odbor v Bolgariji, da s stalnim vršenjem zločinov na jugoslovanskem ozemlju čim bolj zastruje odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poslednje pretne macedonskih prekućuhov in njihove odkrite priprave v Sofiji in v obmejnih predelih Jugoslavije v vpadi niso mogle ostati neopažene pri zastopnikih velikih sil, in sicer tem bolj ne, ker

jim je sledila kampanja proti Jugoslaviji po nam nenaklonjeni tuji sili in v zvezi z jesenskimi zasedanjem Društva narodov v Zenevi.

Najnovejša angleška demarša, dokumentirana z dejstvi, potrjuje resnost položaja kakor tudi to, da se vsa zločinska revolucionarna akcija proti Jugoslaviji organizira na bolgarskem ozemlju in se vrši z vednostjo bolgarske vlade, ki vse to trpi. Diplomatski krogi pa tudi zelo dobro vedo za prizadevanje kraljevine Jugoslavije, da se odnosi med njo in Bolgarijo izboljšajo in da se odstranijo vsi vzroki za napetost med obema sosednjima državama.

Vsi diplomatski krogi, docela poučeni o namerah jugoslovanske vlade, z zanimanjem pričakujejo nadaljnega zadržanja jugoslovanske vlade. Obstojta povsem jasn, dokaz, da macedonski revolucionarji vodijo v Bolgariji priprave za novo akcijo proti naši državi. Ni izključeno, da za vse to ve vlada Ljapčeva. Vsi fiktivni ukrepi, ki jih podvzema proti macedonskim zločinskim krdelem, grede za tem, da varajo nepoučene. Edini izhod je, da bolgarska vlada definitivno razčisti svoje odnose do makedonskih izvajalcev in da za vedno onemogoči njihova izvajanja in zločine. Verjetno je, da se bo vprašanje jugoslovansko-bolgarskih odnosov obravnavalo tudi pred mednarodnim forumom.

ra iz vsakega mestnega ogla so vidni. Tudi druge cerkve so razsvetljene in pripravljene, da sredi noči sprejmejo vase tisočglave množice ljudstva.

Proti polnoči se pomika po Jelačićevem trgu masa naroda. Pot jih vodi na Kaptol in na Gornji grad. Nikjer zapanosti ali utrujenosti. S pobožnostjo hite v cerkve, da prisostvujejo daritvam svojega nebeskega Kralja.

V cerkvi sv. Blaža se je zbralo slovensko ljudstvo. Do zadnjega kotlička je napolnilo božji hram, ki je bil svečano ozaljšan. Prišlo je, da sliši glas svojega ljubljanskega vladike in da prisostvuje njegovi pontifikalni maši. Mogočna je bila beseda slovenskega nadpastirja in užigala je v tisočerihih srh čut ljubezni in najglobljeja spoštovanja do Njega, ki je v sv. Evharistiji tako mistično pričujoč...

Sele kasno v noč se je razhajala množica kongresistov na svoja prenočišča, da se spoije in tudi telesno pripravi na glavni dan kongresa.

IV.

Nedelja je. Pred Jelačićem se je zbrala stotisočglava množica, da bi bila navzoča pri pontifikalni službi božji papeževoga legata in dobila papežev blagoslov. Krasen pogled se je nudil očesu na te silne, a tako bujno pester množice. In še vedno nove prihajajo. Iz bližnjih fara prihajajo ljudje v procesijah z banderici in s križem na čelu. Prepevajo se bližajo Jelačićevemu trgu in iz vseh strani doni pesem: Tebi, Devo, mi se klanjamo.

Med službo božjo je pel ves narod. Pobožno so pele ženske in moški stare znane hrvatske cerkvene pesmi. V tihoti je narod poslušal svojega metropolita, ki je z jasno besedo kazal na Luč, h kateri naj se zateka narod v sili in potrebi.

Popoldne procesija. Kdor je videl to pestrost narodnih noš, petje in molitve, ne bo prizora nikdar pozabil. Stotisoč ljudi je spremljalo po vseh večjih zagrebskih ulicah Kralja, ki ga je nosil papežev legat. V sprevodu je šlo preko tisoč duhovnikov sredi stolin zastav, bander in križev. Društvo je sledilo društvu, škofja škofiji, zdelo se je, kakor da gledaš pred seboj vse vernike naše domovine.